

Verksamhetsplan med budget 2018

VafabMiljö

2017-11-16

Innehåll

1	Inledning	5
2	Vision och mål	5
3	Fokusområden 2018	6
3.1	Övergripande för kommunalförbundet	6
3.2	Avdelningarnas uppdrag och fokusområden	8
3.3	Den konkurrensutsatta affärsverksamheten	12
4	Budget med kommentarer	13
4.1	Sammanfattning av budgeten	13
4.2	Budgerade intäkter	14
4.2.1	Intäktsutveckling under 2017	14
4.2.2	Intäktsbudget 2018	14
4.3	Budgerade kostnader	15
4.4	Känslighetsanalys	17
4.4.1	Intäkter	17
4.4.2	Kostnader	17
4.5	Investeringsbudget	18

1 Inledning

VafabMiljö Kommunalförbund har varit verksamt sedan januari 2015 och bildades för att utveckla regional samverkan inom avfallsområdet och därigenom skapa förutsättningar för att långsiktigt klara de miljömässiga, samhällsekonomiska och juridiska kraven som ställs på den kommunala renhållningsverksamheten. Kraven på ett resurseffektivare samhälle gör att behovet av helhetssyn och samverkan mellan kommunerna ökar.

Kommunalförbundets ändamål är att ansvara för den strategiska planeringen av frågor kring avfallshantering och uppgifterna rörande insamling och behandling av avfall, samt den myndighetsutövning som åligger kommunerna enligt kap 15 i Miljöbalken med tillhörande lagstiftning.

Kommunalförbundet ska även omhänderta kommunernas verksamhetsavfall och avloppsslam om inte annat har överenskommit mellan kommunen och VafabMiljö. Formellt antas dock renhållningsordning och renhållningstaxa genom beslut i medlemskommunernas fullmäktige.

Utöver ansvaret för hushållsavfallet har VafabMiljö möjlighet att erbjuda avfalls- och återvinningslösningar till företag och andra organisationer, i konkurrens med andra aktörer på marknaden. De uppdragen ska vara affärsmässiga, förenliga med den kommunala kompetensen och särredovisas.

Verksamhetsplanen beskriver VafabMiljö Kommunalförbunds uppdrag och mål för 2018 samt innehåller budget med kommentarer.

2 Vision och mål

VafabMiljös vision är ”Tillsammans skapar vi det hållbara samhället”. Utgångspunkt är de nationella och europeiska mål som är kopplade till att förflytta sig uppåt i avfallstrappan. Det innebär att arbeta förebyggande så att avfallsmängderna som uppstår i samhället minskar, att hantera avfallet så att återanvändning och materialåtervinning ökar. Därefter kommer energiåtervinning och till sist deponering.

VafabMiljö har definierat fem strategiskt viktiga perspektiv för att leda och styra verksamheten. De olika perspektiven är Kunden, Medarbetaren, Produktion/Processer, Samhällsansvar och Ekonomi. För varje perspektiv finns ett övergripande mål:

- VafabMiljö ska ha nöjda kunder
- Medarbetarna ska vara kompetenta och engagerade
- Verksamheten ska bidra till ökad resurshushållning
- Samhällets förtroende för VafabMiljö ska fortsatt öka
- Verksamheten ska bedrivas med en ekonomi i balans

VafabMiljö är miljö- och kvalitetscertifierade enligt ISO 9001 och 14001 där utgångspunkten är kundens behov och förbundets uppdrag. Med kund avses allt från den enskilde fastighetsägaren till de medlemskommuner som ingår i VafabMiljö, samt de kunder som vi har inom den konkurrensutsatta verksamheten.

I ledningssystemet beskrivs verksamheten genom huvudprocesser och stödprocesser. Processerna beskriver arbetsflöden och ska med tillhörande rutiner och instruktioner hjälpa

organisationen till ett kvalitetssäkrat arbetssätt. Genom målstyrning drivs arbetet i processerna vilka är kopplade till de övergripande målen.

3 Fokusområden 2018

3.1 Övergripande för kommunalförbundet

Verksamhetsövergångar

Från och med 1 november 2017 har samtliga verksamhetsövergångar från medlemskommunerna till VafabMiljö Kommunalförbund genomförts.

Verksamhetsövergångarna har pågått under tre år där hälften av övergångarna skett under 2015-2016 och resterade sex kommuner under 2017. Övergångarna ställer stora krav på organisationen och de system förbundet använder. De delar som påverkas mest är IT, kundservice och ekonomi, men även kommunikation och HR.

För att klara det nya uppdraget och leverera service till våra kunder behöver vi klargöra gränssnitt mellan avdelningar och enheter samt utveckla processbaserat arbetssätt och ta fram nya rutiner. Detta är ett viktigt fokusområde under 2018 där vi tar in externt stöd som bidrar med expertkompetens och resurser.

Transportverksamheten

Insamlingsstrategin för hushållsavfall som beslutades av direktionen 2015 införs under drygt 1 år med start 1 februari 2018. Strategin innebär att insamlingen kommer att ske i tre regioner där två utförs i extern regi (väster och öster) och ett distrikt i egen regi (Västerås). Den 1 februari avslutas den pågående entreprenaden i Västerås och där kommer VafabMiljö att köra i egen regi. Region väster upphandlas hösten 2017 och entreprenaden startar den 1 november 2018. Upphandling av region öster påbörjas under november 2017 och entreprenaden startar 1 mars 2019. Den nya insamlingsstrategin innebär en stor omställning både vad gäller bemanning och arbetssätt.

För att optimera transport- och logistikarbetet i samband med de kommande omställningarna inom VafabMiljö görs också en översyn av hela transportverksamheten. I översynen ingår även transporter av verksamhetsavfall och transporter av olika avfallstyper mellan egna och externa anläggningar. Syftet med översynen är att ta fram en sammantagen strategi som visar vilken typ av transportverksamhet som ska vara i egen regi samt vad som ska handlas upp. Översynen ska även se över hur resurserna, både fordon och personal, kan nyttjas på bästa sätt för att optimera arbetssätt, logistiken och ge en kostnadseffektiv verksamhet. Framtagande och genomförande av transportstrategin är ett viktigt fokusområde under 2018.

Gemensam regional avfallsplan och renhållningstaxa

VafabMiljö har idag en komplex situation där kommunerna är medlemmar i förbundet men har olika renhållningsordningar dvs avfallsplaner, renhållningsföreskrifter, renhållningstaxor och även olika taxenivåer.

Den strategiska planeringen är en viktig och central del av det nya ansvaret där en gemensam avfallsplan för samtliga medlemskommuner håller på och tas fram. En ny gemensam avfallsplan lägger grunden för utvecklingen inom avfalls- och renhållningsansvaret och ska tydligt peka ut målsättningen fram till 2030, nedbrutet i fyra-årsplaner.

Ett delprojekt i arbetet med en avfallsplan är en utredning kring Återbrukens framtida funktion, placering och roll i samhället. Under våren/sommaren 2018 kommer ett första förslag till

avfallsplan att ”intern-remissas” till våra kommuner, för att därefter ställas ut enligt gällande ordning. Den slutgiltiga versionen ska sedan upp för beslut och antagande i direktionen och därefter i respektive medlemskommuns fullmäktige. Målet är att en ny avfallsplan ska fastställas under 2019.

Detsamma gäller arbetet med framtagande av en gemensam renhållningstaxa och renhållningsordning. Målet är att en ny taxemodell finns klar till 2019, som dessförinnan ska förankras i kommunerna och hos kunderna.

Fram till att det finns nya gemensamma styrdokument ställs dock stora krav på förbundets medarbetare och organisation. Vi måste förhålla oss till, hantera och arbeta med uppföljning och redovisning av ekonomi och verksamhet efter de nio typer av avfallsplaner och taxedokument som styr verksamheten idag.

Nytt huvud- och driftkontor

En utredning om alternativ för nytt huvudkontor har utmynnat i beslutet att huvudkontoret flyttas till Björnövägen och samlokaliseras med Mimer och Mälarenergi i en byggnad som fått benämningen ”Navet”. På Gryta kommer driftenheterna att samlas i ett driftkontor istället för som idag, i tre olika byggnader. Beräknad flytt till nytt huvudkontor är våren 2019. Ett projekt har startats som ska hantera alla frågor som en flytt till ett nytt huvudkontor och ett gemensamt driftkontor innebär. I samband med detta kommer organisationen att över gå i ett aktivitetsbaserat arbetssätt. Projektet tar hjälp av externa experter såsom arkitekter, projekt- och förändringsledare, förutom ett stort och viktigt engagemang från medarbetare och chefer i organisationen. Det här är ett viktigt fokusområde 2018.

Verksamhets- och ekonomistyrning

Den interna verksamhets- och ekonomistyrningen behöver vidareutvecklas med fokus på målstyrning. Eftersom förbundet har fått nya ansvar behöver befintliga processer för både huvud- och stödverksamhet ses över, det gäller t ex processerna för hantering av hushållskunderna. En utmaning är att balansera rätt i gränsdragningen mellan linjeorganisation och de processer som går tvärs genom organisationen.

Ansvar och ägandeskap för processerna behöver bli tydliga, vilket är viktiga komponenter för att nå framgång i arbetet. Det är också viktigt att processerna blir kända för alla medarbetare så att organisationen får rätt förutsättningar för att planera och följa upp utifrån ett processtänk.

Kopplat till förbundets verksamhets- och ekonomistyrning ligger ansvaret för särredovisning av det kommunala uppdraget från den konkurrensutsatta affärsverksamheten, samt att särredovisa varje medlemskommun.

En viktig del inom fokusområde verksamhets- och ekonomistyrning är att utveckla särredovisningsmodellen, vilket bland annat innebär att slutföra arbetet med en uppföljningsmodell som behövs för att kunna se och analysera resultatet för olika produkter, affärer och kunder.

Inför budget 2018 tydliggörs den konkurrensutsatta affärsverksamheten vilket också är en viktig förutsättning för en god särredovisning.

Ytterligare en fråga som kräver klarhet är de juridiska frågeställningar som konkurrensverket ställer gentemot många kommunala organisationer, däribland VafabMiljö. Den tvist som fortfarande ligger för avgörande hos förvaltningsrätten (FR) kan få stora konsekvenser beroende på utgång. Vi inväntar sedan länge en dom, dock är handläggningstiden hos FR mycket lång.

3.2 Avdelningarnas uppdrag och fokusområden

Organisationen anpassas kontinuerligt för att på bästa sätt hantera de nya uppdrag kommunalförbundet har och samordna kompetenser och resurser så långt det är möjligt. Linjeorganisationen är i dagsläget uppdelad i sju avdelningar och en VD-stab.

Stödfunktionerna inom kommunalförbundet är uppdelade i fyra avdelningar: HR, Ekonomi & Inköp, Verksamhetsstöd och Hållbarhet & Kommunikation. Förbundets kärnverksamhet, där den fysiska hanteringen av avfall står i fokus, är uppdelad i tre avdelningar: Transport & Logistik, Produktion samt Process & Underhåll.

Nedan beskrivs kort avdelningarna och verksamhetens mål och fokus för 2018.

VD-stab

I VD-staben ingår en förbundssekreterare, en förbundsjurist, två seniora specialister och två avfallsstrateger som ansvarar för strategiska projekt och uppdrag av övergripande karaktär. En del av den löpande verksamheten är att hantera remisser samt förekommande juridiska processer. VD och VD-staben gör även ett viktigt påverkansarbete inom de områden där förbundet är verksamma genom att ingå i styrelser och ledningsgrupper för branschorganisationer, regionala råd samt forsknings- och utvecklingsorgan på nationell nivå.

Fokusområden för 2018 är:

- Framtagande av en gemensam avfallsplan för samtliga kommuner
- Framtagande av gemensam renhållningstaxa och tillhörande renhållningsföreskrifter
- Bidra med kompetens inom avfallshanteringen i medlemskommunernas stadsplanering
- Styrning, samordning och uppföljning av den konkurrensutsatta affärsverksamheten

HR

Avdelningen HR (Human Resources) arbetar med att säkra att ledarskaps- och organisationsfrågorna är en integrerad del av VafabMiljös strategiska riktning. HR:s roll är att bidra med att skapa rätt förutsättningar för organisationen så att den kan bli högpresterande. Nedanstående fokusområden syftar till att öka medarbetarnas kompetens och engagemang.

Främsta fokusområden för HR-avdelningen 2018 är:

- Kartlägga och definiera VafabMiljös viktigaste personal- och kompetensprocesser
- Arbeta med frågor kopplade till nytt huvud- och driftkontor
- Arbeta med att skapa förutsättningar för VafabMiljö att öka medarbetarengagemanget genom införande av ett medarbetarverktyg
- Arbeta med framtagandet av en gemensam värdegrund
- Utveckla VafabMiljös chefer inom förändringsledning samt stötta och förbereda organisationen inför övergång till aktivitetsbaserat arbetsätt
- Koordinera kompetenshöjande insatser inom systematisk arbetsmiljö för chefer, specialister, skyddsombud och medarbetare
- Implementering av en förmånsportal

Ekonomi & Inköp.

Avdelningens uppdrag är att bistå direktion, ledning och budgetansvariga chefer i resursplanering och resursstyrning. Uppdraget innefattar också redovisning, finansiering, investeringar samt inköp och upphandling. Utifrån ett processperspektiv ansvarar avdelningen för kommunalförbundets ekonomiska processer, till exempel planering och uppföljning. Merparten av avdelningens prioriterade aktiviteter och uppdrag under 2018 stödjer det övergripande målet om en ekonomi i balans.

Ekonomi och inköps prioriterade aktiviteter och uppdrag under 2018 är:

- Utveckla den interna ekonomiska uppföljningen vad gäller periodicitet, kvalitet och transparens
- Förtydliga och standardisera förbundets ekonomiska rapporter
- Arbeta med den övergripande verksamhetsstyrningen av VafabMiljö genom utveckling av mål i styrkortet samt framtagande av nyckeltal kopplat till detta
- Förtydliga och förbättra den strategiska styrningen och sammanhållningen av inköpsprocessen
- Arbeta med framtagandet av en ny, och för samtliga kommuner inom VafabMiljö, gemensam avfallstaxa
- Ta fram en uppföljningsmodell på produktgruppsnivå för förbundets olika tjänster

Verksamhetsstöd

Avdelningen Verksamhetsstöd har det operativa ansvaret och verksamhetsutveckling för följande funktioner och tillhörande processer:

- VafabMiljö Ledningssystem
- Kontorsservice
- IT

Som en del i verksamhetens arbete med att nå de övergripande strategiska målen har avdelningen identifierat ett antal fokusområden för 2018 och framåt, dessa är bland annat:

- Skapa en långsiktigt hållbar IT-miljö
 - Vidareutveckla tekniska miljöer och infrastruktur för att skapa den flexibilitet vilket krävs för framtida digitalutveckling.
- Samverkan och förbättrad kommunikation
 - Inom arbetet för det nya huvud- och driftkontoret säkerställa nyttjande av befintliga samt ev nya digitala lösningar för ett förenklat och mer effektivt arbetssätt.
- Verksamhetsutveckling och förbättringar
 - Utökat användande av digitala lösningar för att stödja verksamheten i den dagliga operativa verksamheten
 - Förenklad rapportering och uppföljning med hjälp av mobila funktioner
- Ledningssystemet
 - Fortsatt anpassning av ledningssystemet och dess funktioner till kommunalförbundet och dess ansvar.
 - Identifiera, initiera, leda och genomföra processkartläggningar samt förbättringar
 - Arbeta med gränssnittsfrågor och samverkan inom verksamheten för ett effektivare flöde avseende information och hantering av uppgifter
- Informationshantering
 - Anpassning av processer, arbetssätt samt tillhörande stöd till Dataskyddsförordningen.

Hållbarhet & Kommunikation

I avdelningen ingår enheterna Kundservice, Kommunikation och Marknad. Tillsammans står de för en stor del av kontakterna och kontaktytorna gentemot förbundets intressenter och har i och med detta stor påverkan på kundnöjdhet och varumärket. Försäljning av tjänster samt material till återvinning och energiutvinning ingår i avdelningens ansvarsområden.

Fokusområden under 2018 är att:

- Se över hur vi kommunicerar med våra kunder, vilket bland annat ska resultera i en kommunikationsstrategi
- Arbeta med kommunikation kopplat till nya kontor och arbetssätt
- Fortsätta med kompetenshöjande aktiviteter för avdelningens medarbetare med syfte att möta omvärldens krav och det nya uppdraget som kommunalförbund
- Implementera ”Mina sidor” för våra kunder
- Ta fram och implementera en handlingsplan för marknadskommunikation som stödjer den konkurrensutsatta affärsverksamheten.
- Förbättra samarbetet mellan avdelningar och enheter genom samverkan, kartläggning av rutiner, arbetssätt och gränssnitt

Transport & Logistik

Transport och Logistik består av enheterna Stab, Hushåll, Verksamheter och Service. Avdelningen ansvarar för alla transporttjänster inom VafabMiljö, oavsett om de utförs i egen regi eller genom externa entreprenörer. Avdelningen hanterar transportledning, insamling av hushållsavfall och verksamhetsavfall samt servicefunktioner för insamling såsom hantering av kärl, säckar, miljöbodar med mera. Det finns även en verkstad i Västerås för underhåll och reparation av fordon.

Enheten Stab ansvarar för transportledning av hushåll och verksamhetstransporter.

Enheten Hushåll ansvarar för insamling av hushållsavfall i egen regi och är verksamma i 10 av förbundets 12 kommuner.

Enheten Verksamheter utför transporter av verksamhetsavfall med insamlingsfordon för insamling i olika typer av containrar och kärl, där även fastighetsnära insamling av förpackningar ingår (FNI).

Enheten Service utför tjänster för insamlingen som berör kärl, påsar samt övrig kringutrustning. Taggning av kärl, samordning av containrar, verkstad i Västerås för reparation och underhåll ingår också i enhetens uppdrag.

Fokusområden 2018 är:

- Övertagande av insamling av hushållsavfall i Västerås öster genom egen regi fr.o.m. 2018-02-01
- Uppstart av insamlingsentreprenad Väster enligt förbundets insamlingsstrategi
Planen är att ha nya entreprenörer på plats 1 november 2018
- Upphandling av insamlingsentreprenad Öster
- Taggning av kärl samt samordna containerhanteringen
- Översyn av transports organisation och verksamhet samt framtagande av strategi

Produktionsavdelningen

Produktionsavdelningen består av enheterna Återvinning, Farligt avfall och Återbruk. Avdelningen ansvarar för de 18 Återbruk som finns i VafabMiljö-regionen, och för utsortering och förädling av avfallet så att rätt fraktioner finns att tillgå på råvarumarknaden, alternativt omhändertas på ett ekonomiskt och miljösmart sätt. Produktion ansvarar också för mottagning och behandling/omhändertagande av förorenade jordar samt avfall som inte längre kan återanvändas eller återvinnas och som behöver plockas ur kretsloppet. Avdelningen ansvarar också för att gamla deponier är miljösäkrade samt att arbetet kring den aktiva deponin på Gryta kvalitetssäkras. Med hänsyn till miljö, kvalitet och lagkrav strävar vi för att kliva uppåt i avfallstrappan.

Enheten Återvinning ansvarar för VafabMiljös fem avfallsanläggningar (i Köping, Enköping, Fagersta, Sala och Västerås), sorteringshallen för papper och wellpapp på Gryta avfallsstation och utsorterat avfall som inte går till förbränning eller till deponi.

Enheten Farligt Avfall optimerar och säkerställer ett miljöriktigt och hållbart omhändertagande av farligt avfall. Enheten ansvarar även för uppdrag som rör kemikaliesortering, rådgivning och utbildning kopplat till farligt avfall och farligt gods. Enheten tillhandahåller kompetens som säkerhetsrådgivare både internt och externt.

Enheten Återbruk ansvarar för 18 stationära Återbruk och ett mobilt som besöker tätorter i Enköping, Sala, Surahammar och Heby. Till Återbruken kan hushållen lämna grovavfall och farligt avfall. På Återbruken finns även insamling av tidningar och förpackningar. Småföretag med Återbrukskort kan använda Återbruken för att lämna mindre mängder affärs- och industriavfall.

Fokusområden 2018 är att utveckla metoderna för ökad återanvändning/ återvinning och minskad deponering och därmed flytta oss upp i avfallstrappan genom att fokusera på följande områden:

- Sortering av inkommande avfall
- Utveckla hanteringen av svårbearbetade (inerta) material inklusive sopsand
- Öka utsortering avfallsfraktioner för ökad materialåtervinning
- Öka insamling av material för återanvändning
- Minska deponifractionen bland annat genom gipsåtervinning
- Effektiv jordhantering med rätt kvalitet och bra kundlösningar
- Avlägsna farligt avfall från kretsloppet och öka återvinningen av t ex elektronik.

Process & Underhåll

Avdelningen består av enheterna Gas, Vatten och Miljö samt Energiåtervinning. Avdelningen samordnar de delar inom VafabMiljö som är kopplade till drift och underhåll av processanläggningar, operativa miljöfrågor och miljökontroll samt underhåll av fastigheter inkl. teknisk försörjning så som VA, el och värme. Avdelningen samordnar även, de för kommunalförbundet nya ansvarerna, behandling av slam från enskilda avlopp samt behandling av slam från kommunernas avloppsreningsverk.

Enheten **Gas** ansvarar för uppsamling av deponigas från våra avfallsanläggningar, produktion och distribution av biogas/fordonsgas.

Vatten och Miljö ansvarar för lakvattenbehandling, mottagning och behandling av förorenade vatten och slam samt ansvarar för miljökontroll av våra anläggningar med avseende på utsläpp till mark och vatten.

Energiåtervinning ansvarar för Norsa avfallsförbränningsanläggning i Köping. Anläggningen levererar värme till Västra Mälardalens Energi och Miljös (VME) fjärrvärmenät i Köping. Direktionen har givit VD i uppdrag att ta fram underlag för en eventuell försäljning av Norsa i samband med att det driftavtal som föreligger mellan VME och VafabMiljö går ut 2018-06-30. Förslag till beslut är under framtagande.

Fokusområden för Process & Underhåll 2018:

- Att ta en ny förbehandlingsanläggning för biologiskt avfall i drift under 2018. Fortsätta arbetet med planering, projektering och upphandling av ny rötchammare med efterbehandling för ett idrifttagande under 2020.
- Ha säkerställt behandling av slam från enskilda avlopp samt slam från avloppsreningsverk för 2018-19 samt påbörjat utredning för en långsiktig hantering av kommunernas slam.
- Fortsätta arbetet med att höja nivån på samordning och underhåll av VafabMiljös fastigheter.
- Utifrån genomförda investeringar i avfallspannan och ny avfallstravers effektivisera och optimera driften vid avfallsförbränningsanläggningen i Köping.
- Fortsätta kartläggningen av vattenströmmar på Gryta för att anpassa reningsanläggningarna till vattenföroreningar och flöden.
- Genomlys och utreda VafabMiljös verksamhet vid oljestationen.

3.3 Den konkurrensutsatta affärsverksamheten

Utöver ansvaret för hushållsavfallet har VafabMiljö möjlighet att erbjuda avfalls- och återvinningslösningar till företag och andra organisationer, i konkurrens med andra aktörer på marknaden. De uppdragen ska, enligt de styrande dokumenten för kommunalförbundet, vara affärsmässiga, förenliga med den kommunala kompetensen och särredovisas. Den konkurrensutsatta affärsverksamheten inkluderar även försäljningen av material, bränslen och energi som kommer från regionens hushållsavfall samt med hushållsavfall jämförligt avfall och som regleras enligt kap 15 i Miljöbalken. Intäkterna från den försäljningen ingår i den särredovisning som visar hur stor andel av de totala intäkterna som kommer från hushållen i regionen.

Den konkurrensutsatta affärsverksamheten ska:

- Skapa kund-, miljö- och samhällsnytta genom att fokusera på kundens behov, utveckla smarta affärsmodeller, bygga långsiktigt hållbara affärsrelationer och erbjuda våra kunder en regional infrastruktur inom avfallsområdet.
- Utveckla våra affärer och avsättningsbehov genom att effektivisera och kvalitetssäkra våra processer, rutiner och arbetssätt
- Effektivisera det interna samarbetet med våra affärer genom tydliga, väl preciserade uppdrag, ansvar och befogenheter.
- Förbättra den ekonomiska styrningen och uppföljningen.

Affärsverksamheten är uppdelad i följande produktområden:

• Återvinning av material	• Bränslen
• Restfraktioner från energiåtervinning	• Bioavfall
• Förpackningar och tidningar	• Återbrukskort
• Farligt avfall (FA)	• Rena massor
• Deponering	• FA-deponering inkl FA-jordar
• Slam och annat vattenhaltigt avfall	• Energi
• Övriga produkter	

VafabMiljö är med sin expertkompetens och resurser en viktig aktör i regionen inom ovan beskriven marknad. Genom våra anläggningar och i samarbete med externa aktörer kan vi ta emot och behandla de flesta typer av avfall. Det har de senaste åren visat sig vara allt viktigare i en region som växer snabbt.

4 Budget med kommentarer

4.1 Sammanfattning av budgeten

Budgeten för 2018 visar ett överskott på 10,1 mnkr. Budget för 2017 var 1,8 mnkr och prognosen i tertial 2 2017 är 26,8 mnkr. Skillnaden mellan senaste prognos och budgeten 2018 är 7,3 mnkr lägre intäkter i budget 2018 och 9,4 mnkr högre budgeterade kostnader. En jämförelse mellan budget 2018 och 2017 visar att intäkterna i budget 2018 är 9,3 procent högre och att kostnaderna i budget 2018 är 7,8 procent högre.

Resultaträkning	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos T2 2017	Budget 2018
Intäkter	521 869	527 276	583 720	576 425
Verksamhetskostnader	-217 724	-219 067	-237 986	-231 928
Personalkostnader	-137 921	-149 623	-152 394	-166 834
Övriga externa kostnader	-99 766	-90 642	-97 940	-99 123
Avskrivningar	-57 945	-59 336	-60 993	-62 326
Kostnader	-513 356	-518 668	-549 313	-560 211
Rörelseresultat	8 513	8 608	34 407	16 214
Finansiella poster	-5 855	-6 802	-7 595	-6 146
Resultat	2 658	1 806	26 812	10 068

Trots att budgeten är positiv så har några aktiviteter/utvecklingsprojekt, som ursprungligen planerade att genomföras under 2018, parkerats då de inte inryms inom budget. Om kommande prognoser pekar på ett bättre resultat så kan en omvärdering behöva göras. Å andra sidan kan ett förväntat försämrat resultat medföra att budgeterade aktiviteter behöver stoppas i syfte att reducera kostnaderna.

Nedan beskrivs utvecklingen av intäkter och kostnader samt hur arbetet med att effektivisera och samordna verksamheten fortlöper.

4.2 Budgeterade intäkter

Intäkter	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos T2 2017	Budget 2018
Försäljningsintäkter	121 264	118 070	129 680	122 566
Taxor och avgifter	241 796	277 830	275 614	301 382
Transportintäkter	43 100	39 888	37 604	28 412
Mottagningsintäkter	104 125	83 295	121 276	107 709
Övriga intäkter	11 584	8 193	19 546	16 356
Summa intäkter	521 869	527 276	583 720	576 425

4.2.1 Intäktsutveckling under 2017

Intäkterna för 2017 beräknas bli 56,4 mnkr högre än budget, vilket är en ökning med 9,3 procent. Framförallt är det ökade mängder förorenade jordar och rena massor i form av jordar, schakt och betong för användning i olika former av konstruktioner eller sluttäckning. Utöver dessa mängder har även andra flöden ökat jämfört med budget, exempelvis restfraktioner från Mälarenergis bränsleberedning för bearbetning och retur.

Ytterligare en positiv utveckling jämfört med budget 2017 är ersättningen för försäljning av återvinningsmaterial. Exempelvis är ersättning för skrot dubbelt så hög hösten 2017 än ett år tidigare. Ersättningen för pappersprodukter har också ökat. Däremot har ersättningen för plast minskat, men plasten har ingen större påverkan på förbundets ekonomi.

4.2.2 Intäktsbudget 2018

Den sammanlagda intäktsbudgeten för 2018 är ca 576,4 mnkr vilket är ca 49,1 mnkr högre än budget 2017 och ca 7,3 mnkr lägre än prognosen i tertial 2 2017.

Budget 2018 innehåller för första gången samtliga intäkter för insamling, behandling och administration av hushållsavfall eftersom alla medlemskommuner sedan den 1 november 2017 överfört hela det kommunala renhållningsansvaret till VafabMiljö. Sala och Heby har ett undantag när det gäller hanteringen av slam från enskilda avloppsanläggningar.

Samtliga intäkter från renhållningsavgifter kommer under 2018 via hushållskunderna, inte som tidigare via kommunerna. Arbetet med övergången har pågått under de tre senaste åren. Totalt handlar det om intäkter från renhållningsavgifter på 301,4 mnkr. Övriga intäkter har budgeterats på ett tiotal produktområden. Att dela in intäktsbudgeten i olika produktområden är nytt för 2018. I de olika produktområdena ingår även försäljningsintäkter från hushållsavfall i form av energi, bränslen och material.

De budgeterade intäkterna för att ta emot bränsle, bioavfall, restprodukter från energiåtervinning, farligt avfall, avfall till deponi, slam och annat vattenhaltigt avfall beräknas för 2018 bli ca 78,5 mnkr. I dessa intäkter ingår förorenade jordar där volymerna varierar beroende på antalet genomförda byggprojekt i regionen. Intäkten för jordar, och som behöver deponeras, beräknas bli ca 10 mnkr under 2018. Intäkter från schaktmassor, tegel, betong och som klarar kvalitetskraven för att användas i olika sluttäckningssammanhang, är svåra att budgetera. Det beror till stor del på hur byggmarknaden utvecklas och vilka alternativa användningsområden som finns. Inom produktområdet påverkas intäkterna även av kvalitén på massorna och jordarna samt transportavstånd. Total intäktsbudget för produktområdet 2018 är 27,7 mnkr.

I budgeten återfinns försäljning av värme och deponigas för 18,8 mnkr, fordonsgas för 67,4 mnkr och återvinningsmaterial för 31,8 mnkr. Svårast att budgetera är försäljningen av återvinningsmaterial som till hög grad påverkas av världsekonomin. Under 2016 sjönk priserna kraftigt för att under 2017 åter stiga kraftigt.

Övriga intäkter som t ex FNI, transporter, återbrukskort, försäljning av drifttjänster, hyror av behållare, kärntvätt, konsulttjänster med mera budgeteras till 50,7 mnkr 2018.

4.3 Budgeterade kostnader

De totala budgeterade kostnaderna för 2018 är 566,4 mnkr, vilket är 40,9 mnkr mer än budget 2017 och 9,5 mnkr mer än prognosen i tertial 2 2017.

Verksamhetskostnader	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos T2 2017	Budget 2018
Inköp till driftverksamhet	-71 805	-74 020	-75 843	-78 060
Inköp av transporttjänster	-70 959	-72 842	-82 244	-73 059
Kostnader för maskiner och fordon	-30 902	-28 462	-35 611	-36 748
Inköp av el och fjärrvärme för drift	-9 031	-9 756	-9 683	-9 405
Inköp av återvinningsmaterial	-4 253	-4 497	-4 416	-3 756
Avfallsskatt och avsättning för deponi	-30 774	-29 490	-30 189	-30 900
Summa verksamhetskostnader	-217 724	-219 067	-237 986	-231 928

Verksamhetskostnader är kostnader för kommunalförbundets driftverksamhet som består av flera olika kostnadsposter vilka redovisas i tabell ovan. För kommunalförbundet är inköp till driftverksamhet, inköp av transporttjänster samt kostnader för maskiner och fordon de största, tillsammans närmare 190 mnkr.

Inköp till driftverksamhet är verksamhet eller tjänster som inte utförs i egen regi men som är kopplat till förbundets uppdrag. Posten består bland annat av köp av gas från Gasum, köp av avfallsförbränning, naturgas, kemikalier, behandling av slam, analyskostnader etc.

Inköp av transporttjänster består av kostnader för transporter som inte utförs i egen regi. Den stora skillnaden mellan prognos 2017 och budget 2018 beror på att förbundet, under februari 2018, tar över transporter som idag bedrivs av Ragnsells.

Kostnader för maskiner och fordon visar kommunalförbundets driftkostnader för egna fordon, lastmaskiner och liknande.

Inköp av el och fjärrvärme för drift beräknas något lägre för 2018 än tidigare år. Inköp av återvinningsmaterial är främst well och skrot, se även avsnittet om försäljningsintäkter.

Avfallsskatt är kostnaden för deponiskatten som deklarerar och betalas till skatteverket. Budget för 2018 är på samma nivå som tidigare. Avsättning för återställning av deponi är den förväntade framtida kostnaden för sluttäckning. Det gäller både stängda deponier och den aktiva deponin på Gryta.

Personalkostnader	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos T2 2017	Budget 2018
Personalkostnader	-137 921	-149 623	-152 394	-166 834

Personalkostnader består av lönekostnader, sociala kostnader, förändring av semesterlöneskuld, pensionsförändringar, löneskatt och övriga personalkostnader.

Personalbudget 2018 uppgår till 166,8 mnkr vilket är en ökning med 14,4 mnkr jämfört med prognosen i tertial 2 2017. Där ingår 2,2 procent för löneökningar (3,0 mnkr), övertagande av personal från Ragnsells i Västerås (ca 10 tjänster), övertagande av personal från KAK-kommunerna (1 tjänst) och en utökning av personal på Transport stab som en följd av det utökade slamuppdraget. Utöver det tillkommer 2 tjänster för arbetet med taggning av kärl under 2018.

Vidare ersätter anställd personal inhyrda konsulter på kundservice. Chef till kommunikationsenheten, avfallsstrateg, controller, inköpsansvarig, ekonomiassistent och verksamhetsutvecklare är personalförstärkningar och en följd av att förbundet tagit över kommunala renhållningsansvaret från medlemskommunerna.

Övriga externa kostnader	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos T2 2017	Budget 2018
Övriga externa kostnader	-99 766	-90 642	-97 940	-99 123

Övriga externa kostnader består bland annat av kostnader för reparationer och underhåll av maskiner (ej lastmaskiner), fastighetskostnader (inklusive yttre fastighetsskötsel), förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial, köpta konsulttjänster, posthantering, serviceavgifter till branschorganisationer, företagsförsäkringar och revisionsarvoden.

Budget för 2018 har beräknats 1,2 mnkr högre än prognosen för 2017. Tillfälligt inhyrd personal minskar med 4 mnkr som till stor del beror på att förbundet anställt personal istället för tillfälligt inhyrda konsulter. Fastighetskostnaderna ökar med 3,7 mnkr där tillkommande kostnad för Omstarter i Sala är den främsta orsaken.

Finansiella poster	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos T2 2017	Budget 2018
Avskrivningar	-57 945	-59 336	-60 993	-62 326
Övriga finansiella poster	-5 855	-6 802	-7 595	-6 146
Finansiella poster	-63 800	-66 138	-68 588	-68 472

Avskrivningar är avskrivningar på de anläggningstillgångar som är i drift. Avskrivningarna budgeteras totalt till 62,3 mnkr vilket är 1,3 mnkr högre än prognosen för 2017. Avskrivningarna på nya investeringar är större än den minskning som kommer av slutavskrivna investeringar.

Övriga finansiella poster består av ett netto av ränteintäkter och räntekostnader. Räntekostnaden inklusive borgensavgift är budgeterad till 5,8 mnkr. De finansiella kostnaderna beräknas bli 1,4 mnkr lägre 2018 jämfört med prognosen för 2017.

4.4 Känslighetsanalys

4.4.1 Intäkter

De intäkter som är mest osäkra är från försäljning av återvinningsmaterial samt från förorenade/rene jordar och massor. Övriga intäkter har en större förutsägbarhet eftersom volymer och/eller kvaliteter inte varierar lika mycket under året. Exempelvis har skrotpriset under 2017 varierat från 930 till 1 670 kr per ton. I budget för 2018 beräknas priset ligga på 1 350 kr per ton.

Likaså har försäljningspriset på returpapper ökat under det senaste året. För tidningar budgeteras 1 250 kr per ton och för wellpapp budgeteras 1 150 kr per ton under 2018. Sammantaget innebär de budgeterade nivåerna 2018 en ökning på ca 20 procent jämfört med budget 2017.

Ytterligare en osäkerhet i intäktsbudgeten är variationen i mängd när det gäller förorenade/rene jordar och massor. Under perioden januari till september 2017 har mängderna varierat mellan 18 800 och 54 500 ton per månad. Dessutom varierar intäkterna som en följd av den kvalité massorna besitter. Genomsnittspriserna för de olika jordkvaliteterna varierade under 2017 mellan 30 upp till ca 700 kr per ton. Intäkterna har en stor resultatpåverkan eftersom kostnaderna för mottagande och bearbetning inte följs åt i samma utsträckning.

Sammantaget beräknas jordarna och massorna generera intäkter på ca 65 mnkr. En budgetavvikelse på 10 procent innebär 6,5 mnkr i ökade eller minskade intäkter. Som jämförelse är prognosen för 2017 i tertial 2 ca 60 procent högre än budgeten för jordar och massor.

4.4.2 Kostnader

Avtalen med vatten- och avloppsverk i VafabMiljö-regionen för behandling av externslam är ännu inte klara. Budgeten är baserad på nuvarande prisnivå och en eventuell ökning av behandlingskostnaderna hamnar utanför budget. Om behandlingsproblem av externslam föreligger finns risk att behandling måste ske vid annan anläggning vilket kan leda till ökade transport- och behandlingskostnader.

En extern behandling av oljeslam genom förbränning har uppskattats till 4 mnkr. Då denna kostnadsökning skall täckas av justeringar i prissättningen till avfallslämnaren har posten inte medtagits i budget. Ett arbete med att gå igenom ekonomin kopplat till oljestationen kommer att påbörjas under vintern 2017 och kommer ligga till grund för eventuella prisjusteringar.

Den 1 februari 2018 går hela Västeråsregionen över i egen regi för insamling av hushållsavfall. Utöver Västeråsområdet kommer område väster att vara i VafabMiljös regi fram till oktober 2017. Fordonsflottan i området är något föråldrad vilket kan generera ökade reparations- och underhållskostnader. Insamling av hushållsavfall i område väster håller på att upphandlas enligt förbundets nya insamlingsstrategi. Ambitionen är att ha en ny entreprenör på plats i oktober 2018. Prisnivån på entreprenaden för område väster är något osäker då upphandlingen inte är slutförd.

Under 2018 kommer arbetet med det nya huvudkontoret att intensifieras. Det innebär inte bara en fysiskt flytt, utan också ett förändrat arbetssätt som i genomförandet ställer krav på förbunds- och projektledning. Projektets budget är förenad med vissa osäkerhetsfaktorer, bl a antalet konsulttimmar.

VafabMiljö har en pågående tvist med Skatteverket angående beräkningen av förbundets deponiskatt. Målet ligger i Kamrarrätten och ett avgörande kommer troligtvis under 2018. Medel om totalt 10,4 mnkr har reserverats för ett eventuellt avgörande till förbundets nackdel. Målet avser åren 2011 och 2012.

4.5 Investeringsbudget

Avdelning	Budget 2018	Budget 2017	Prognos 2017
Produktion	32 120	18 790	15 773
Process & Underhåll	62 810	83 270	39 556
Transport & Logistik	38 550	16 200	10 623
Övrigt	3 992	3 735	4 381
	137 472	121 995	70 333
Sluttäckning	21 882	21 950	8 427
TOTALT	159 354	143 945	78 760

Det budgeterade betalningsutfallet för investeringar 2018 uppgår till 159,4 mnkr, varav utgiften för sluttäckningarna beräknas till 21,9 mnkr.

Produktionsavdelningen (inklusive Återbruk) budgeterar 32 mnkr i investeringsutfall, där balpress och gräv-/lastmaskiner är de största utgifterna.

Avdelning Process & Underhåll har en budget på 62,8 mnkr. Inom avdelningen kommer enheten Gas att göra investeringar i ”förbättrad och utökad biogasproduktion” om totalt 93 mnkr, varav 32 mnkr finansieras med stöd av Klimatklivet. Projektet kommer att pågå under perioden 2017 till 2020. Betalningsutfallet för 2018 är svårberäknat eftersom projektet nyligen startat. Uppskattningsvis kommer 12 mnkr att tas i anspråk under 2018. Enheten Gas ska dessutom investera i tippfickor och system för inmatning, gasflak, lastmaskin och upprustning av tankstationer. Enheten Fastighet har 4,2 mnkr budgeterat för förvaring av kärl och påsar, där även containeruppställning ingår.

Transportavdelningen budgeterar 38 mnkr i investeringsutfall, där de största utgifterna avser 10 stycken renhållningsfordon och 6 stycken lastväxlare. Under 2018 kommer dock transportverksamheten, som en följd av den nya insamlingsstrategin, att genomlysas vilket kan påverka investeringsbudgeten för 2018.

Investeringarna finansieras i begränsad omfattning genom eget kapital och till övervägande del genom lån från Västerås stad som också är VafabMiljös kreditgivare.

Investeringsplan 2018

Avdelning/Enhet	Avser	Budget betalnings- utfall 2018
Produktion		
Återvinning	Balpress till sorteringshallen	4 500 000
	Behållare/containrar	900 000
	Grävmaskin/ Materialhanterare	4 400 000
	Kracher, inerta material	500 000
	Lastmaskin Norsa	2 200 000
	Maskinutr, skopor m m	500 000
	Materialhanterare Norsa och Isätra	3 000 000
	Skivsikt och kran/grip	2 000 000
	Sorterings- och lagerytor	1 200 000
	TrummSikt slagg	2 500 000
	Värmekamera samtliga anläggningar	500 000
Farligt avfall	Instrument för radiackmätning	100 000
	Lastmaskin L45	2 000 000
	Oljejordplatta	200 000
	Tak tomemballage	750 000
	XRF instrument	400 000
Återbruk	Betonglegoblock	380 000
	Container	2 200 000
	Kärlskåp	1 000 000
	Maskin , utrustning och skopor	2 800 000
	Skylthållare och gatupratere	300 000
	Truck till flera ÅB	790 000
	Summa Produktion	33 120 000
Transport		
	Kärl	4 800 000
	Containers	450 000
	Lastväxlare 6 st	9 000 000
	Fordon 10 st	23 300 000
	Summa Transport	37 550 000
Process och Underhåll		
Fastighet	Asfalt och ny grind (projekt betongfickor)	250 000
	Asfaltering, utökning av hårdgjord yta för vitvaror	150 000
	Övrigt	200 000
	Fler motorvärmarruttag hushållsfordon Gryta	100 000
	Förvaring för kärl och påsar (täkt och asfalt) inkl containeruppställning	4 200 000
	Inbyggd FA-mottagning	300 000
	Inköp av mark, publik tankstation Köping	150 000
	Låssystem	1 780 000
	Ny utfart, väg grindar ÅB Arboga och Kungsör	1 500 000
	Ombyggnad sorteringshallen Gryta	550 000
	Ombyggnation omstart Broddbo	400 000
	Personalbyggnad Annelund	1 000 000

Avdelning/Enhet	Avser	Budget betalningsutfall 2018	
Gas	Avvattning av rötrest	400 000	
	Biogas 2.0	12 000 000	
	Containerlösning nödtömning RK	250 000	
	Containrar	300 000	
	Extra dispencer för publik mack	300 000	
	Gaslarm, blytljus, gasanalysutrustning	250 000	
	Gasomrörning rötchammare,	250 000	
	Ihopkoppling kompressorsystem VL	125 000	
	Inköp gasflak	4 000 000	
	Lastmaskin byte befintlig	2 000 000	
	Nödstopp på Retortgatan	125 000	
	Omb cirkulation rötchammare och tryckstegring	705 000	
	Renovering vandrande golv	1 200 000	
	Sandfång rejekt	550 000	
	Tankstation Sala, VL värme i platta	75 000	
	Tippfickor och system för inmatning	10 000 000	
	Tryckluft, högtrycksvatten ledningar, uttag	200 000	
	Upprustning tankstationer inkl skyltning	2 000 000	
	Ventilation, mätningar och korrigering	700 000	
	Åtgärder		
	Åtgärder mot metanflykt Gryta	500 000	
	Övrigt	2 000 000	
	Vatten	Arbetsmiljöåtgärder efter luftkvalitetsmätning, oljestation mottagningshall	400 000
		Brutet vatten Gryta	500 000
		Distansstyrning SBR Gryta	100 000
		Åtgärder för att få bort nödpumpning	2 000 000
		Ny travers mottagningshallen, oljestationen	200 000
Ombyggnation UF-hallen arbetsmiljö; åtgärder för elrum och kemikaliedosering		2 200 000	
Åtgärder brandfarlig vara oljestation		1 000 000	
Åtgärder efter VA-utredning Gryta östra sidan		700 000	
Åtgärder för att minska lakvattenmängderna från våra deponier		1 000 000	
Övrigt		2 000 000	
Energiåtervinning		Byte av väggar utanpå ugn	1 000 000
		Byte ytterbelysning	200 000
		Elrum i ställverk byte av rack 1/0	700 000
	Förnyelse elinstallation	500 000	
	Ny kameraövervakning	200 000	
	Nya rökgasspjäll	300 000	
	Nytt kraftuttag	100 000	
	Renovering duschrum	300 000	
	Övrigt	900 000	
	Summa Process och Underhåll	62 810 000	
Verksamhetsstöd	EDP Future RH Webb	117 000	
	Fordonsdatorer/plattor	125 000	
	Kravspecifikation, upphandling och licenser nytt stödsystem	3 400 000	
	Möbler	150 000	
	Nytt mallsystem Officepaketet	200 000	
	Summa Verksamhetsstöd	3 992 000	
	Sluttäckning	21 882 000	
TOTALT	159 354 000		